

An sinh xã hội đối với đồng bào dân tộc thiểu số tỉnh Hòa Bình

Quách Thị Kiều¹

¹ Sở Lao động - Thương binh và Xã hội tỉnh Hòa Bình.
Email: quachkieu68@gmail.com

Nhận ngày 5 tháng 11 năm 2019. Chấp nhận đăng ngày 23 tháng 12 năm 2019.

Tóm tắt: Hòa Bình là một trong những tỉnh miền núi phía Bắc tập trung đông đồng bào dân tộc thiểu số (DTTS). Trong những năm qua tỉnh đã được Đảng và Nhà nước quan tâm, tạo điều kiện thực hiện chủ trương, chính sách về an sinh xã hội nhằm nâng cao đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân. Tuy vậy, do điều kiện thực tế của địa phương miền núi còn nhiều khó khăn, nên việc thực hiện chính sách an sinh xã hội vẫn còn những hạn chế nhất định. Các hoạt động trợ cấp xã hội, hỗ trợ sản xuất cũng như giải quyết công tác xóa đói giảm nghèo trên địa bàn tỉnh vẫn chưa đạt hiệu quả cao.

Từ khóa: An sinh xã hội, dân tộc thiểu số, xóa đói giảm nghèo.

Phân loại ngành: Xã hội học

Abstract: Hoa Binh is one of the mountainous provinces in northern Vietnam which is home to many ethnic minority people. In recent years, the Party and the State have been paying major attention to the province, facilitating the implementation of policies on social security to improve the material and non-material aspects of life of the people. However, due to the difficult local conditions in a mountainous area, the implementation still has certain limitations. Activities of social support and support to production as well as hunger eradication and poverty reduction in the province have not been highly effective.

Keywords: Social security, ethnic minorities, hunger eradication and poverty reduction.

Subject classification: Sociology

1. Mở đầu

Hòa Bình là tỉnh miền núi vùng Tây Bắc, Việt Nam. Trong đó, dân số đông nhất là người Mường chiếm 63,3%; người Kinh chiếm 27,73%; người Thái chiếm 3,9%; người Dao chiếm 1,7%; người Tày chiếm 2,7%; người Mông chiếm 0,52%; ngoài ra còn có người Hoa sống rải rác ở các địa phương trong tỉnh và một số người thuộc các dân tộc khác chủ yếu do kết hôn với người Hòa Bình công tác ở các tỉnh miền núi khác. Trong hơn 30 năm đổi mới, mặc dù phải đối mặt với những khó khăn, thách thức nhưng Đảng bộ, chính quyền và nhân dân các dân tộc trong tỉnh luôn nêu cao tinh thần đoàn kết, tự lực cánh sinh, huy động tối đa nội lực, kiên quyết chống lại tư tưởng bảo thủ, ỷ lại, huy động và tranh thủ mọi nguồn lực để đầu tư phát triển, phấn đấu đạt tốc độ tăng trưởng cao và vững chắc, lấy công nghiệp và du lịch làm khâu đột phá để thúc đẩy nền kinh tế phát triển. Cùng với chủ trương phát triển kinh tế nhanh, hiệu quả, tỉnh Hòa Bình luôn coi trọng công tác đảm bảo an sinh xã hội cho người dân, nhất là đảm bảo an sinh xã hội cho bà con đồng bào DTTS. Bài viết này phân tích thực trạng và giải pháp tăng cường an sinh xã hội đối với đồng bào DTTS ở tỉnh Hòa Bình.

2. Thực trạng an sinh xã hội đối với đồng bào dân tộc thiểu số tỉnh Hòa Bình

2.1. Kết quả đạt được

An sinh xã hội đã góp phần tạo động lực quan trọng vào quá trình phát triển bền vững của tỉnh, tạo động lực quan trọng cho

việc thực hiện mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội, xóa đói giảm nghèo... Bà Đinh Thị Thảo, Phó Trưởng Ban Dân tộc tỉnh Hòa Bình cho rằng: tỉnh Hòa Bình là tỉnh có đông đồng bào DTTS, chiếm trên 73% dân số toàn tỉnh... Đời sống vật chất, tinh thần của đồng bào dân tộc ở các xã, thôn, bản đặc biệt khó khăn đã từng bước được nâng lên, góp phần giảm tỷ lệ hộ nghèo chung toàn tỉnh năm 2016 còn khoảng 20,38% (giảm 4% so với năm 2015) [6]. Tỉnh Hòa Bình đã xây dựng được hệ thống an sinh xã hội đa dạng, triển khai nhiều chương trình, chính sách xã hội quan trọng, huy động được nhiều nguồn lực tham gia trợ giúp các đối tượng khó khăn, yếu thế. Các chính sách an sinh xã hội được tiến hành đồng bộ trên các phương diện: khả năng tiếp cận các dịch vụ công cộng của các đối tượng; hỗ trợ phát triển sản xuất thông qua các chương trình, tổ chức và phát triển kết cấu hạ tầng cho các thôn, bản phục vụ cho cuộc sống người dân được tốt hơn.

- Cơ sở hạ tầng ngày càng được quan tâm và thu được những hiệu quả cao góp phần vào phát triển kinh tế - xã hội và tạo điều kiện cho đồng bào các dân tộc bớt khó khăn.

Để tạo nguồn lực cho đồng bào các xã đặc biệt khó khăn, việc hỗ trợ phát triển sản xuất, việc đầu tư cơ sở hạ tầng nông thôn là một trong những việc làm đầu tiên, có ý nghĩa quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội. Được sự quan tâm chỉ đạo của Tỉnh uỷ, Hội đồng Nhân dân, Ủy ban Nhân dân, cùng các sở, ban, ngành, đến nay việc đầu tư có trọng điểm mà đặc biệt là cơ sở hạ tầng vùng đồng bào DTTS tiếp tục được cải thiện, cơ bản các xã có đủ trường tiểu học và trung học cơ sở, điện sinh hoạt, đường ô tô đến trung tâm xã, 100% xã có điểm bưu điện văn hoá xã, 100% xã có trạm y tế, đảm

bảo thực hiện công tác vệ sinh phòng dịch, khám chữa bệnh ban đầu. Cụ thể, tổng số vốn đầu tư 2 năm 2016-2017 là 228 tỷ đồng đầu tư xây dựng 239 công trình, bao gồm: 125 công trình giao thông; 01 công trình điện; 53 công trình nhà văn hóa, nhà sinh hoạt cộng đồng; 22 công trình trường học và hạng mục phụ trợ; 31 công trình thủy lợi; 03 công trình nước sinh hoạt; 04 công trình khác ở những xã, thôn đặc biệt khó khăn, tiêu biểu như ở các huyện Lạc Thủy, Kim Bôi, Lương Sơn, Kỳ Sơn, Yên Thủy, Tân Lạc... [5].

Bên cạnh việc đầu tư vào các công trình hạ tầng cơ bản, tỉnh Hoà Bình triển khai có hiệu quả các hợp phần khác của Chương trình 135. Trong 2 năm 2016-2017, toàn tỉnh triển khai gần 80 tỷ đồng để phát triển sản xuất, duy tu bảo dưỡng các công trình sau đầu tư, nâng cao năng lực cho cộng đồng và cán bộ cơ sở. Hiện nay, Ủy ban Nhân dân các huyện đã trình Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn thẩm định danh mục các mô hình hỗ trợ phát triển sản xuất. Về công tác duy tu bảo dưỡng các công trình, Ủy ban Nhân dân các huyện đã phê duyệt kinh phí và kế hoạch chi tiết giao Ủy ban Nhân dân xã tổ chức thực hiện. Nội dung nâng cao năng lực cho cộng đồng và cán bộ cơ sở, Ban Dân tộc đang được xây dựng kế hoạch chi tiết báo cáo Ủy ban Nhân dân tỉnh phê duyệt tổ chức thực hiện. Các nội dung hỗ trợ nguồn vốn sự nghiệp thực hiện hết năm 2017 đạt khoảng 100% kế hoạch giao.

Với số tiền đầu tư phát triển kinh tế, cơ sở hạ tầng và an sinh xã hội đã giúp các chương trình, dự án, hỗ trợ cho đồng bào dân tộc được triển khai, thực hiện và phát huy hiệu quả. Các công trình hạ tầng thiết

yếu đã cơ bản đáp ứng nhu cầu sản xuất và đời sống của đồng bào.

Theo báo cáo của Ban Dân tộc Hoà Bình, toàn tỉnh đã đầu tư xây dựng 537 công trình trên địa bàn các xã đặc biệt khó khăn. Trong đó có 66 công trình điện sinh hoạt; 141 công trình trường, lớp học; 124 công trình thủy lợi; 153 công trình giao thông nông thôn; 19 trạm y tế; 18 nhà sinh hoạt cộng đồng; 7 công trình chợ và 8 công trình nước sinh hoạt tập trung.

- Hoạt động hỗ trợ sản xuất, giải quyết việc làm, xóa đói giảm nghèo đạt được những thành tựu đáng tự hào, góp phần vào công cuộc xóa đói giảm nghèo của quốc gia. Để đạt được mục tiêu giảm tỷ lệ hộ nghèo nhanh, bền vững đối với vùng cao, tỉnh Hoà Bình triển khai thực hiện các chính sách hỗ trợ của Đảng, Nhà nước có hiệu quả đối với đồng bào DTTS.

Nhiều năm qua, nguồn vốn từ Chương trình 135 đã góp phần giảm nghèo nhanh và bền vững cho người dân vùng cao Hoà Bình, đặc biệt là đồng bào DTTS. Bên cạnh đầu tư xây dựng cơ sở hạ tầng, công tác đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn cho cán bộ cơ sở và người dân đã trực tiếp giúp cho hàng trăm lượt cán bộ cơ sở có thêm kiến thức trong lãnh đạo, quản lý; có gần 21 nghìn lượt người có thêm kỹ năng sản xuất; các xã đã tạo thêm nhiều việc làm khi thực hiện các công trình xây dựng hạ tầng thông qua mục tiêu “xã có công trình, dân có việc làm”. Công tác dạy nghề cho đối tượng là thanh niên người DTTS bước đầu đã mang lại hiệu quả. Nhiều người đã biết áp dụng kiến thức được học để phát triển sản xuất, tạo việc làm xóa đói, giảm nghèo. Công tác hỗ trợ các dịch vụ, cải thiện và nâng cao đời sống nhân dân, trợ giúp pháp lý để nâng cao nhận thức pháp luật đã được thực hiện hiệu

quả. Tỉnh đã hỗ trợ cho gần 23 nghìn lượt học sinh con em hộ nghèo; hàng nghìn hộ được hỗ trợ cải thiện vệ sinh, môi trường; thực hiện chế độ thu hút, ưu đãi đối với học sinh DTTS vùng khó khăn... Tỉnh cũng đã thành lập 73 câu lạc bộ trợ giúp pháp lý với gần 3 nghìn hội viên tham gia sinh hoạt thường xuyên. Bên cạnh đó, trung tâm trợ giúp pháp lý tỉnh đã tổ chức được 105 đợt tuyên truyền lưu động tới các đối tượng thuộc xã nghèo. Qua đó nhận thức về luật dân sự, khiếu nại tố cáo, dân số hay về đất đai của bà con được nâng lên, hạn chế những thắc mắc không đáng có, giúp chính quyền địa phương có thêm thời gian tập trung lãnh đạo, chỉ đạo phát triển sản xuất, thực hiện an sinh xã hội [4].

Thực hiện các chương trình tín dụng ưu đãi, Ngân hàng Chính sách xã hội chi nhánh Hòa Bình đã cho 32.513 lượt khách hàng vay số vốn 843.586,08 triệu đồng để phát triển sản xuất, kinh doanh, giải quyết việc làm, gồm: 8.163 hộ nghèo vay số vốn 260.639 triệu đồng; 5.587 hộ cận nghèo vay số vốn 179.618 triệu đồng; 1.408 hộ mới thoát nghèo vay số vốn 51.895,2 triệu đồng; 386 hộ dân tộc thiểu số vay số vốn 12.525 triệu đồng; 5.546 hộ gia đình sản xuất kinh doanh tại vùng khó khăn số vốn 160.628,4 triệu đồng; 8.541 hộ vay số tiền 99.374,5 triệu đồng để làm công trình nước sạch vệ sinh môi trường; 1.053 hộ nghèo vay số tiền 26.352 triệu đồng để làm nhà ở; 1.595 dự án vay vốn giải quyết việc làm số tiền 40.438,5 triệu đồng... [3].

Ngoài ra, Hòa Bình còn tiến hành tổ chức, khảo sát địa bàn thực hiện Dự án nhân rộng mô hình giảm nghèo năm 2018 tại huyện Lạc Thủy và Yên Thủy. Kiểm tra, giám sát việc thực hiện dự án nhân rộng mô hình giảm nghèo “nuôi ong lấy mật” tại xã

Mông Hóa, huyện Kỳ Sơn được hỗ trợ từ kinh phí Chương trình Mục tiêu quốc gia giảm nghèo bền vững năm 2017, bước đầu dự án đã đạt được kết quả tích cực, mỗi hộ tham gia mô hình đã thu được 30-40 lít mật góp phần tăng thêm thu nhập cho hộ gia đình từ 5-7 triệu đồng, đến nay dự án đã thực hiện nhân rộng thêm 15 hộ nghèo, hộ cận nghèo tham gia [3].

- Hoạt động chăm sóc sức khỏe, nâng cao đời sống nhân dân. Công tác chăm sóc sức khỏe cho đồng bào dân tộc thiểu số trong những năm qua có nhiều chuyển biến tích cực, hệ thống trạm y tế các xã, các bệnh viện tuyến huyện được đầu tư nâng cấp, đội ngũ y bác sỹ tiếp tục được bổ sung về số lượng, nâng cao tay nghề, cơ bản đáp ứng yêu cầu khám, chữa bệnh của nhân dân...

Tỉnh Hòa Bình tập trung đẩy mạnh tuyên truyền về bảo hiểm xã hội, nhất là bảo hiểm xã hội tự nguyện đến tận thôn, bản nhằm đảm bảo quyền về an sinh xã hội cho người dân địa phương. Bảo hiểm xã hội tỉnh Hòa Bình đã chủ động phối hợp với các sở, ngành, đoàn thể chính trị trong tỉnh tuyên truyền chính sách pháp luật về bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế. Các địa phương đã thực hiện cấp 603.648 thẻ bảo hiểm y tế miễn phí cho đối tượng thuộc hộ nghèo, hộ DTTS, đối tượng bảo trợ xã hội. Trong đó, người nghèo: 33.163 thẻ; bảo trợ xã hội: 13.282 thẻ; DTTS: 411.402 thẻ; người sống tại khu vực đặc biệt khó khăn: 11.657 thẻ; trẻ em dưới 6 tuổi: 94.393 thẻ; cận nghèo 100%: 3.232; cận nghèo 70%: 5.534 thẻ... [3].

Thực hiện chỉ đạo của Tỉnh ủy, Ủy ban Nhân dân tỉnh nhằm giúp các đối tượng hộ nghèo trong dịp Tết Nguyên đán, Sở Lao động-Thương binh và Xã hội đã phối hợp với Sở Tài chính đề nghị Ủy ban Nhân dân tỉnh quyết định hỗ trợ kinh phí cho 38.293

hộ nghèo ăn tết với mức 350.000 đồng/hộ, tổng kinh phí bằng 13.402.550.000 đồng. Có 3.309 hộ nghèo (13.332 nhân khẩu) thuộc 6 huyện Đà Bắc, Cao Phong, Kim Bôi, Lạc Thủy, Tân Lạc, Lạc Sơn được Ủy ban Nhân dân tỉnh cứu trợ với 184.620 kg gạo, tổng trị giá 2,2 tỷ đồng. Tiếp nhận 128.490 kg gạo do Chính phủ cấp để hỗ trợ cho 2.154 hộ nghèo trong dịp giáp hạt. Thực hiện phong trào “Tết vì người nghèo và nạn nhân chất độc da cam” Xuân Mậu Tuất 2018 do Trung ương Hội Chữ thập đỏ Việt Nam phát động, các cấp hội trên địa bàn tỉnh đã tổ chức tuyên truyền vận động các cơ quan, đơn vị doanh nghiệp, các nhà hảo tâm trong và ngoài tỉnh ủng hộ bằng quà và hiện vật để tặng 23.798 suất quà cho người nghèo, nạn nhân chất độc da cam, trẻ em có hoàn cảnh khó khăn với tổng trị giá bằng 10.319 triệu đồng [3].

Công tác chăm sóc người cao tuổi luôn được quan tâm, chú trọng nhằm động viên, khích lệ các cụ sống vui, khỏe như xây dựng kế hoạch và hướng dẫn các huyện tổ chức công tác chúc thọ, mừng thọ cho người cao tuổi trong tỉnh. Kết quả có 35 cụ tròn 100 tuổi và 472 cụ tròn 90 tuổi được tặng quà của Chủ tịch nước với kinh phí 223.800.000 đồng. Ngoài ra các huyện thành phố, các nhà hảo tâm, đơn vị, doanh nghiệp đã thăm, chúc thọ và tặng quà đến 3.958 người cao tuổi bằng 1.149.800.000 đồng. Ban công tác người cao tuổi tỉnh ban hành Kế hoạch tổ chức tháng hành động vì người cao tuổi năm 2018 với chủ đề “Xã hội chung tay chăm sóc người cao tuổi có hoàn cảnh khó khăn” thông qua tháng hành động nhằm thúc đẩy phong trào toàn xã hội chăm sóc phát huy vai trò người cao tuổi, giúp người cao tuổi sống vui, sống khỏe, sống hạnh phúc...

- Hoạt động giáo dục đào tạo vùng dân tộc thiểu số được đổi mới căn bản, toàn diện, tạo điều kiện để nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, tạo sự bình đẳng trong giáo dục, góp phần phát triển kinh tế - xã hội của các địa phương và của cả nước. Nhiều chương trình hoạt động vì học sinh được mở rộng nhằm bảo đảm môi trường học tập, phát triển cho các em.

Tổ chức tháng hành động vì trẻ em năm 2018 chủ đề “Vì cuộc sống an toàn, lành mạnh cho trẻ em trong thế giới công nghệ số”; tổ chức các hoạt động vận động ủng hộ Quỹ Bảo trợ trẻ em; gặp mặt, tặng quà cho trẻ em có hoàn cảnh khó khăn; toàn tỉnh có 54 diễn đàn trẻ em các cấp được tổ chức; tổ chức các hoạt động vui chơi, giải trí bổ ích cho trẻ em trên địa bàn dân cư; phổ biến, giáo dục kiến thức, kỹ năng sử dụng các thiết bị công nghệ số an toàn, lành mạnh cho trẻ; tăng cường công tác kiểm tra, giám sát thực hiện quyền trẻ em để đảm bảo trẻ em được phát triển toàn diện, an toàn trong cuộc sống cũng như trên môi trường mạng Internet...

Phối hợp với Tổ chức Tâm nhìn thế giới tổ chức sự kiện cấp tỉnh hưởng ứng sáng kiến “Chấm dứt bạo lực thân thể trẻ em trong gia đình và trường học cần bạn, cần tôi, cần cả thế giới” góp phần xây dựng một môi trường sống lành mạnh, an toàn, đảm bảo cho trẻ em, đặc biệt là những trẻ em dễ bị tổn thương.

Đã tổ chức được 26 lớp tập huấn tuyên truyền Luật Trẻ em và Nghị định 56/2017/NĐ-CP, Phòng chống tai nạn thương tích, xâm hại trẻ em (3 lớp cho 232 cán bộ lao động thương binh xã hội cấp xã và cấp huyện, 23 lớp cho 1.840 phụ huynh, học sinh, giáo viên các trường). Phối hợp với Trung tâm trợ giúp pháp lý nhà nước

tỉnh Hòa Bình, thuộc Sở Tư pháp mở 02 lớp tập huấn truyền thông chuyển đổi hành vi, cung cấp kỹ năng bảo vệ trẻ em cho cha mẹ, người chăm sóc trẻ em với 180 người tham gia.

Quỹ Bảo trợ trẻ em đã vận động các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, các nhà hảo tâm tặng quà bằng tiền mặt và hiện vật cho 425 trẻ có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn tổng trị giá 230 triệu đồng. Nhân dịp Tháng hành động vì trẻ em năm 2018, Quỹ Bảo trợ trẻ em đã phối hợp với các cơ quan, đơn vị, các nhà hảo tâm vận động hỗ trợ và tổ chức trao tặng 376 suất quà cho 376 trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn đạt thành tích tốt trong học tập; tặng 03 thùng quà tại 03 điểm tặng; hỗ trợ cho 01 trẻ em bị tai nạn thương tích, với tổng kinh phí là 207.500.000 đồng. Hỗ trợ đột xuất cho 01 trẻ em là nạn nhân bị xâm hại tình dục giá trị 1.000.000 đồng; 02 trẻ em đuối nước tại thôn Quyền Chương, xã Cao Thắng, huyện Lương Sơn mỗi trẻ em 1.000.000 đồng.

Hiện toàn tỉnh có 100% các huyện, thành phố triển khai thực hiện ít nhất 02 mô hình thúc đẩy quyền tham gia của trẻ em vào các vấn đề về trẻ em. 100% trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt được trợ giúp, tỷ lệ trẻ em dưới 5 tuổi suy dinh dưỡng thể thấp còi và thể nhẹ cân giảm còn 24,5%, tỷ lệ trẻ em dưới 1 tuổi bị tử vong giảm còn 12%, tỷ lệ trẻ em tử vong dưới 5 tuổi giảm còn 13,5%; tỷ lệ trẻ em trong độ tuổi mẫu giáo được học tập, giáo dục tại các cơ sở giáo dục mầm non đạt 96,8%; có 200 xã, phường đạt tiêu chuẩn phù hợp với trẻ em (chiếm 95,2%) [3].

- Công tác phòng, chống tệ nạn xã hội đạt được những thành quả đáng kể, góp

phần làm sạch những điểm nóng. Sở Lao động-Thương binh và Xã hội tham mưu cho Ủy ban Nhân dân tỉnh ban hành Kế hoạch về công tác phòng, chống mại dâm và hỗ trợ nạn nhân bị mua bán trở về trên địa bàn tỉnh Hòa Bình năm 2018; ban hành quy chế phối hợp trong việc lập hồ sơ tố chức cai nghiện ma túy đối với người bị xem xét áp dụng biện pháp xử lý đưa vào cơ sở cai nghiện bắt buộc trên địa bàn tỉnh Hòa Bình.

Tổ chức 06 hội nghị tuyên truyền phòng, chống mại dâm với tổng số 340 lượt người tham gia tại các xã Tân Minh - Đà Bắc (2 hội nghị), xã Thu Phong - Cao Phong (1 hội nghị), xã Tân Mỹ - Lạc Sơn (1 hội nghị), xã Kim Bình và Hạ Bi thuộc Huyện Kim Bôi. Chỉ đạo Đội kiểm tra liên ngành 178 Tổ chức kiểm tra 23 lượt các cơ sở kinh doanh dịch vụ dễ bị hoạt động mại dâm tại các huyện Mai Châu, Tân Lạc; nhắc nhở 07 cơ sở chưa thực hiện cấp đổi Giấy chứng nhận đủ điều kiện về an ninh trật tự (ANTT) theo Nghị định 96/2016/NĐ-CP, lập biên bản xử lý hành chính 01 cơ sở có tình không thực hiện cấp đổi Giấy chứng nhận đủ điều kiện về ANTT theo Nghị định 96/2016/NĐ-CP (đã được cơ quan chức năng kiểm tra và hướng dẫn nhưng vẫn không thực hiện). Điều tra người hoạt động mại dâm trên địa bàn tỉnh; phối hợp với công an tỉnh điều tra tình hình người nghiện và người sau cai nghiện.

Công tác cai nghiện phục hồi; quản lý sau cai và điều trị Methadone tại các Cơ sở cai nghiện ma túy được thực hiện khá tốt. Các cơ sở đã thực hiện tốt công tác khám, chữa bệnh, chăm sóc sức khỏe cho học viên; phối hợp với phòng khám ngoại trú

thuộc Bệnh viện đa khoa tỉnh lấy máu xét nghiệm HIV/AIDS, điều trị ARV cho 15 học viên nhiễm HIV/AIDS. Tổ chức tuyên truyền, giáo dục về chính sách pháp luật, nội quy, quy chế của đơn vị cho 1.027 lượt học viên. Tổ chức 03 lớp dạy nghề sản xuất gạch nung cho 80 học viên. Thường xuyên tổ chức từ 60% số học viên tham gia hoạt động lao động trị liệu nhằm cải thiện thêm bữa ăn cho học viên trong đơn vị [3].

2.2. Hạn chế và nguyên nhân

Một là, công tác an sinh xã hội cho đồng bào DTTS chưa đáp ứng được yêu cầu, đòi hỏi của sự phát triển kinh tế xã hội của tỉnh, nhất là khi Hòa Bình là trung tâm của vùng Tây Bắc, nằm cách trung tâm thủ đô Hà Nội 73 km. Trong quy hoạch xây dựng, tỉnh này thuộc vùng Hà Nội. Đây sẽ là đầu mối và trung độ của các tuyến giao thông đường bộ, đường sắt, có các tuyến quốc lộ 6, 21, 12B, 15, 37C, đường Hồ Chí Minh...

Hai là, mặc dù, Đảng bộ và chính quyền, sở, ban ngành của tỉnh tạo mọi điều kiện để phát triển kinh tế xã hội nói chung và chú trọng đến vấn đề an sinh xã hội cho đồng bào DTTS vùng sâu, vùng xa của tỉnh nói riêng, song, do vị trí địa lý, sự phân bố dân cư rải rác, cách xa nhau, nhất là những dân tộc ở vùng sâu, vùng xa làm cho việc đầu tư về cơ sở hạ tầng, các điều kiện phát triển còn gặp không ít khó khăn. Điều đó vô hình chung đã tạo ra sự chênh lệch giữa các dân tộc, các vùng phát triển kinh tế - xã hội khác nhau trong toàn tỉnh.

Ba là, thực hiện các Chương trình 135, các chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, hoạt động an sinh xã hội, chính sách, pháp

luật về bảo vệ và phát triển rừng gắn với giảm nghèo bền vững vùng DTTS và miền núi tỉnh Hòa Bình đã đạt được nhiều thành tựu quan trọng nhưng quá trình thực hiện còn nhiều bất cập. Do trình độ dân trí thấp, tình trạng người dân không biết chữ, không thông thạo tiếng phổ thông ở vùng cao, vùng sâu, vùng xa còn khá phổ biến, do ảnh hưởng của phong tục tập quán lạc hậu của đồng bào, mặt khác đội ngũ cán bộ làm công tác tuyên truyền trong vùng dân tộc còn thiếu và còn yếu cả về kiến thức và kỹ năng truyền đạt, chưa am hiểu phong tục của đồng bào và do bất đồng ngôn ngữ... các hình thức tổ chức tuyên truyền nhiều khi còn cứng nhắc, không thu hút được sự quan tâm của đồng bào.

Bốn là, nguồn lực thực hiện an sinh xã hội còn nhiều hạn chế, nguồn lực chủ yếu được cấp từ ngân sách nhà nước và việc phân bố các nguồn lực này không được đồng đều giữa các đối tượng và khu vực trong tỉnh. Nguồn kinh phí từ các đoàn thể, tổ chức, doanh nghiệp và các mạnh thường quân chiếm một phần nhỏ. Vì vậy, việc thực hiện an sinh xã hội chưa thực sự sâu rộng trong nhân dân nên chưa phát huy được sức mạnh tổng hợp của mọi lực lượng trong xã hội.

Năm là, công tác tuyên truyền, phổ biến về nội dung và yêu cầu của chính sách an sinh xã hội chưa đầy đủ, kịp thời đối với những đối tượng liên quan, nhất là vấn đề về ngôn ngữ (do có nhiều đồng bào dân tộc cùng sinh sống). Đồng bào DTTS sinh sống, phân bố rải rác trên các đồi, núi cho nên việc thông báo, tuyên truyền gặp không ít khó khăn, vất vả. Trong khi đó, cán bộ

làm công tác an sinh xã hội còn hạn chế về năng lực, trình độ, thủ tục hành chính giải quyết các vấn đề liên quan còn phức tạp.

3. Giải pháp tăng cường an sinh xã hội đối với đồng bào dân tộc thiểu số tỉnh Hòa Bình

Thứ nhất, chủ động, sáng tạo trong việc xây dựng chương trình, kế hoạch thực hiện chính sách an sinh xã hội cho đồng bào dân tộc thiểu số

Muốn hoạt động an sinh xã hội cho đồng bào DTTS hiệu quả thì Đảng ủy, chính quyền tỉnh Hòa Bình phải luôn phát huy tính chủ động, sáng tạo trong việc xây dựng chương trình, kế hoạch. Mới đây, Quốc hội đã phê duyệt Chương trình mục tiêu quốc gia phát triển kinh tế - xã hội vùng đồng bào DTTS và miền núi giai đoạn 2021-2030, đòi hỏi Hòa Bình cần chú trọng, chủ động triển khai chương trình góp phần phát triển kinh tế xã hội.

Nguồn lực để thực hiện chính sách, hoạt động an sinh xã hội có hiệu quả là cần thiết. Chúng ta có thể khai thác các nguồn lực trong nhân dân, các tổ chức và Chính phủ.

Công tác thanh tra, kiểm tra việc thực hiện chính sách, hoạt động an sinh xã hội là quan trọng và cần thiết; không chỉ phát hiện các sai trái mà còn thúc đẩy thi đua làm tốt hơn trong quản lý và thực thi chính sách, hoạt động an sinh xã hội. Từ đó, đề ra biện pháp khắc phục những sai trái, thiếu sót góp phần thực hiện an sinh xã hội có hiệu quả.

Hai là, đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động xã hội, tổ chức và nhân dân tham gia tích cực vào hoạt động an sinh xã hội cho đồng bào dân tộc thiểu số

Việc thu hút sự tham gia tích cực của nhân dân thực hiện hoạt động an sinh xã hội cho đồng bào DTTS chưa cao. Vì vậy, công tác tuyên truyền, vận động nhằm phát huy sức mạnh tổng hợp của nhân dân là rất cần thiết. Điều đó đòi hỏi cần phải đẩy mạnh công tác tuyên truyền, vận động xã hội, tổ chức và nhân dân nhằm tăng cường tinh thần nhân văn, nhân đạo, tích cực tham gia hoạt động an sinh xã hội vì đồng bào DTTS.

Hình thức tuyên truyền, vận động phải đa dạng, phong phú phù hợp với phong tục của từng đồng bào dân tộc như phát thanh trên loa, tivi, ngôn ngữ... Cụ thể như tuyên truyền, vận động tham gia Bảo hiểm y tế; vinh danh các tổ chức, cá nhân tích cực đóng góp trong việc thực hiện các hoạt động an sinh xã hội.

Ba là, đầu tư, phát triển đội ngũ cán bộ và cơ sở vật chất khi thực hiện hoạt động an sinh xã hội cho đồng bào dân tộc thiểu số

Đội ngũ cán bộ có trình độ chuyên môn nghiệp vụ cao, thông thạo ngôn ngữ của các dân tộc để thực hiện các hoạt động an sinh xã hội là rất quan trọng. Bởi vậy, tỉnh Hòa Bình nên đầu tư, phát triển đội ngũ cán bộ chuyên trách thực hiện công việc có trách nhiệm, đủ đức, đủ tài. Tiến hành mở các lớp bồi dưỡng, tập huấn định kỳ, các khóa đào tạo liên quan đến hệ thống an sinh xã hội... Cùng với đó, cần đầu tư cơ sở vật chất để thực hiện các hoạt động an sinh xã hội. Nếu cơ sở vật chất, trang thiết bị không đảm bảo sẽ gây khó khăn cho công tác tuyên truyền, vận động toàn xã hội tham gia và không thể đạt hiệu quả cao.

Bà Đinh Thị Thảo, Phó Trưởng Ban Dân tộc tỉnh Hòa Bình cho rằng: trong thời gian tới Ban Dân tộc tỉnh Hoà Bình cần thực hiện tốt công tác tham mưu đề xuất, cơ chế,

chính sách, hỗ trợ đầu tư cho vùng đồng bào DTTS, vùng đồng bào khó khăn. Bổ sung hoàn thiện, kịp thời phát hiện, điều chỉnh những phát sinh, vướng mắc từ cơ sở. Bên cạnh đó, tăng cường, khuyến khích, huy động nguồn lực từ các nhà tài trợ quốc tế, người dân và cộng đồng xã hội để thực hiện Chương trình. Các cơ quan, đơn vị được phân công, bằng nhiều hình thức giúp xã, thôn bản đặc biệt khó khăn xoá đói giảm nghèo. Vận động người dân các xã, thôn bản đặc biệt khó khăn tự chủ vươn lên thoát nghèo, có cơ chế phù hợp đối với hộ thoát nghèo, hộ cận nghèo nhằm hạn chế tái nghèo, góp phần giảm nghèo bền vững.

Ngoài ra, cần tăng cường công tác đào tạo nâng cao năng lực cho cán bộ xã, bản về kiến thức quản lý nhà nước, kiến thức quản lý dự án thực hiện các nội dung của Chương trình. Đẩy mạnh việc áp dụng các tiến bộ khoa học kỹ thuật mới vào sản xuất, thực hiện có hiệu quả nguồn hỗ trợ đầu tư cho sản xuất theo hướng sản xuất hàng hoá gắn với thị trường, nâng cao thu nhập cho người dân. Thường xuyên kiểm tra, giám sát và đánh giá hiệu quả việc sử dụng nguồn vốn thực hiện Chương trình, đảm bảo Chương trình thực hiện đúng mục đích, đúng đối tượng, tránh thất thoát, lãng phí [3].

4. Kết luận

Với tinh thần “Nhân dân các dân tộc tỉnh Hòa Bình đoàn kết, phát huy nội lực, hội nhập và phát triển”, trong những năm qua,

Hòa Bình luôn chú trọng vấn đề an sinh xã hội và thu hút sự quan tâm của toàn xã hội. Cùng với chiến lược phát triển kinh tế - xã hội, Đảng, chính quyền tỉnh không ngừng chăm lo đời sống vật chất và tinh thần cho nhân dân, nhất là đồng bào DTTS.

Bên cạnh những thành tựu đạt được, quá trình thực hiện hoạt động an sinh xã hội đối với đồng bào DTTS đã nảy sinh một số hạn chế, tiêu cực (bảo hiểm xã hội, hỗ trợ sản xuất ...) tác động không nhỏ đến đời sống đồng bào. Những hạn chế đó trở thành rào cản, ngăn trở sự phát triển chung của tỉnh. Vấn đề đặt ra hiện nay đối với tỉnh Hòa Bình là phải thực hiện tốt các giải pháp trên để tăng cường an sinh xã hội đối với đồng bào DTTS nhằm thực hiện thắng lợi mục tiêu chung “Dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh”.

Tài liệu tham khảo

- [1] Ủy ban Nhân dân tỉnh Hòa Bình (2016), *Báo cáo Công tác lao động, người có công và xã hội năm 2016 - Phương hướng, nhiệm vụ năm 2017*, Hòa Bình.
- [2] Ủy ban Nhân dân tỉnh Hòa Bình (2017), *Báo cáo Công tác lao động, người có công và xã hội năm 2017 - mục tiêu, nhiệm vụ trọng tâm năm 2018*, Hòa Bình.
- [3] Ủy ban Nhân dân tỉnh Hòa Bình (2018), *Báo cáo kết quả thực hiện công tác lao động, người có công và xã hội năm 2018 - Nhiệm vụ công tác năm 2019*, Hòa Bình.
- [4] <http://ct135.ubdt.gov.vn>.
- [5] <http://baodantoc.com.vn>.